

PRESENTACIO LLIBRE "CANAL SEGARRA-GARRIGUES PER AL SEGLE XXI".

Barcelona, 19 de juliol de 2007

1. EL LLIBRE.

1) **AGRAÏMENTS:** Als membres del Manifest de Vallbona representats avui pel Sr. Josep Mª Escriba i la tasca d'elaboració realitzada pel Sr. Ignasi Aldomà, juntament amb els tècnics que hi han treballat .

També a la Fundació Territori i Paisatge i a l'Editorial Pagès la seva aposta per difondre arreu la importància del Canal Segarra Garrigues.

El **Manifest de Vallbona**, crec que és un gran exemple d'un país democràticament madur. La societat civil sotmet a consideració a la resta de ciutadans i a les seves administracions una sèrie de principis sobre finançament, política agrícola, equilibri territorial de la infraestructura pública més important de Catalunya després de l'AVE.

-El llibre té un gran valor tècnic des del punt de vista hidràulic. Però, no és el meu paper analitzar aquest aspecte. Sí puc destacar que en ell trobareu pràcticament tot el que s'ha de saber d'aquesta gran infraestructura de Catalunya. Amb una inversió de **1.458.283.749 €** el canal representarà millores cabdals a la **xarxa de regadiu**. Eina bàsica per vertebrar els municipis del territori i **equilibrar territorialment** Catalunya.

2) Del llibre es desprèn, i jo ho comparteixo plenament, com cal que es mantingui la **titularitat pública de la concessió** i que, en aquest context, un organisme públic gestioni de manera eficaç tot el cicle de l'aigua a la zona irrigable. Mentre, en funció del finançament del projecte s'ha de fixar la titularitat de les infraestructures.

3) L'aigua representa una oportunitat de millora productiva agrícola. Però també ha de formar part d'una operació territorial que contempli **tots els components del cicle de l'aigua i tots els usos, des dels lúdics, formatius i ecològics, fins als productius**. De la mateixa manera que l'aprofitament de les reserves de Rialb contempla l'aportació d'aigua de boca al conjunt de poblacions de la plana situades dins la conca de l'Ebre, cal contemplar també les possibilitats que ofereix l'aigua del canal Segarra-Garrigues per aquest territori, tant per a usos agrícoles, com ecològics, industrials i de serveis. Així s'entén la futura Comunitat d'usuaris que es preveu en la gestió del propi canal.

4) El dibuix ideal del nou territori regable és el d'un mosaic que s'estén per tots els secans actuals de Ponent en el qual es combinen

conreus intensius i extensius, secans i regadius, guarets i espais naturals.

5) Comparteixo del llibre que seria un error estratègic de primera magnitud xifrar el futur de l'àrea regable en els conreus intensius, i no encarar des d'ara el projecte cap a altres produccions d'alt **valor afegit** que aprofitin bé tot el potencial agroambiental de Lleida.

2. EL CONTEXT I LES LLIÇONS DEL PASSAT

a) Les revolucions de l'aigua:

L'aigua, més abundant, relativament, en terres de Lleida que en altres indrets de Catalunya ha estat sempre l'element determinant del seu creixement econòmic. Les infraestructures hidràuliques, per tant, en impulsar i multiplicar la dotació d'aigua per a l'agricultura, i per a altres finalitats com el seu consum com a aigua de boca o industrial, han estat en la base de la transformació secular de l'economia lleidatana.

Si mireu un mapa de Catalunya, realitzat via satèl·lit, observareu que en un país més aviat muntanyenc destaca la gran plana d'Urgell, el Segrià i la veïna Ribagorça, travessada per set artèries d'aigua: el Segre, la Noguera Pallaresa, la Noguera Ribagorçana, el Canal de Pinyana, el Canal d'Aragó i Catalunya, el Canal de Serós i el Canal d'Urgell que, a través de la història han donat vida a aquestes terres.

L'agricultura lleidatana de mitjans de segle XIX va tenir un abans i un després del Canal d'Urgell. A partir de 1862, el reg es va anar estenent fins a les 70.000 hectàrees que rega avui, donant servei a una població de 77.000 habitants, en diferents termes municipals de les comarques de l'Urgell, del Pla d'Urgell, de la Noguera, del Segrià i de les Garrigues.

Passar del secà al regadiu va ser la primera gran revolució de l'agricultura de les terres de Lleida, que fins passat quasi un segle no va conèixer una segona revolució, la de la fruita. Ara ens trobem en front d'una desitjada tercera revolució que te com eix conductor una altra infraestructura hidràulica: el Canal Segarra-Garrigues.

b) Les revolucions del transport:

Les infraestructures, també les de comunicació, sempre han estat determinants per a un territori que te el seu nòdul principal de comunicacions en la ciutat de Lleida. Tant si es tracta de les comunicacions per terra, com per ferrocarril i aviat, així ho espero, per aire. **Un exemple històric és el de l'arribada del ferrocarril a**

Lleida, i a d'altres municipis catalans, justament en el mateix moment que començaven els regs del Canal d'Urgell.

Va ser l'any 1860. Tothom a Lleida esperava uns efectes molt positius en la reactivació de l'economia que, precisament, va passar durant aquella dècada per crisis industrials a Catalunya, a Espanya i encara, més tard, a escala internacional. **Les expectatives no es van complir.** Una de les més importants fonts de riquesa de la ciutat era el comerç del blat provinent de l'Aragó que passava pels almodins de Lleida i era distribuït després cap a la resta de Catalunya.

El ferrocarril va fer que els transports de cereal és poguessin distribuir des de altres estacions de ferrocarril i, sense aturar-se a Lleida, arribar directament als seus llocs de destinació. Una crisi afegida a les ja esmentades.

La primera reacció dels lleidatans va ser intentar convertir l'estació de ferrocarril de Lleida en un nus ferroviari, en part del que avui en diem rodalies, enllaçant amb Fraga amb un ferrocarril que fos declarat d'utilitat pública, amb Reus i, fins i tot, amb Vielha i França pel Pont del Rei. Uns projectes visionaris que no amagaven, sinó lleument, la voluntat de convertir la ciutat en un centre comercial. La voluntat, doncs, ve de lluny; i aleshores, com ara, hi ha l'Ajuntament de la ciutat al darrere.

D'aquesta manera, la crisi generada amb l'arribada del ferrocarril a Lleida va tenir com a resposta un canvi en l'orientació estratègica de la ciutat. **Varem saber convertir un problema en una oportunitat.** Va ser aleshores que es va passar de practicar un creixement econòmic tancat en ell mateix, a obrir-se al seu entorn, i començar a afermar el seu paper de capitalitat.

A finals dels anys seixanta del segle passat, els dirigents de la ciutat van optar per redreçar l'economia local, a més de millorar les condicions de vida de lleidatanes i lleidatans, i en la promoció de noves iniciatives a la ciutat, en fer-ho tenint sempre en compte l'evolució dels territoris veïns.

Un antecedent històric susceptible de ser, novament, considerat en les circumstàncies d'avui, que no són les d'una crisi local, sinó les d'una emergència real de Lleida i tot el seu territori.

3.- EL REPTE: CONSTRUÏR CATALUNYA DES DE LLEIDA

Dels grans eixos que fan i poden fer de **Lleida el territori emergent de Catalunya** en podríem enumerar molts.

Tanmateix, cap d'ells es pot sostreure a la paternitat que deu a un **imaginari col·lectiu** que ha estat la gènesi de les nostres grans transformacions, com ja us he dit. Han estat, són i seran **el territori, el paisatge (com a resultat de les transformacions efectuades al propi territori) i la gent, els protagonistes del nostre patrimoni.**

Lleida es reclama, es reinventa i es transforma al llarg dels segles en la porta del Pirineu, en la drecera cap a la mar, allà on es pon el sol, en les hortes fèrtils del riu, en l'indret on els camins es fan ciutat.

És desgranant la nostra força en aquesta herència rica i plena on podem fonamentar els pilars de desenvolupament que ens donen la il·lusió en aquests dies.

Aquesta, però, és una il·lusió que es concreta en un esforç de tots, sinèrgic, estructurat, participatiu, dinàmic i que pivota al voltant de les realitats econòmiques, empresarials, socials i també polítiques del nostre temps.

Els camps d'actuació que se'ns obren, tot i estar íntimament connectats, es deixen sentir un a un. Així, Lleida disposa d'una aproximació en clau interna, una d'immediata, una altra d'externa i internacional, i finalment, d'una evolutiva cap al gran món.

En clau interna, **els reptes es centren en la evolució d'una economia que ens ha situat al món com a grans productors de genèrics "commodities" (fruites, cereals, carns, olis,...) cap a una transformació industrial i d'alt valor afegit en l'àmbit agroalimentari.** Això, en una doble vessant, com a subministradors de productes sans, qualificats i amb origen conegut, i com a integradors d'oferta multiproducte. A més de situar la nostra estratègia en un plànol vertical, potser hem d'assajar estratègies horitzontals i amb diferents combinacions empresarials, sigui quina sigui la figura jurídica de base. Els nous desafiaments mediambientals suposen un estímul de primer ordre per a la nostra base productiva, transformadora i experimental.

El desenvolupament industrial i de progrés del nostre territori depèn tant de la política industrial del nostre govern com de la política universitària i de recerca. En aquest sentit, qualsevol dispersió de les titulacions universitàries i dels centres de recerca públics relacionats amb els àmbits que la pròpia UdL ha aprovat en el seu Pla Estratègic (aprofito per dir que la UdL és la única Universitat catalana que s'ha dotat d'una especialització clara a través del seu Pla Estratègic) impedirien, sense retorn, el desenvolupament de les nostres capacitats.

Per assolir aquests objectius **és indispensable disposar d'instruments de "blending" empresarial i industrial.** D'instruments que no només actuïn com a impulsors d'iniciatives, sinó també com a generadors de sinergies. Lleida no es pot permetre dispersar impulsos ni renunciar al treball en xarxa. Estic convençut que el caràcter intrèpid que marca el trespàs de les lleidatanes i dels lleidatans no pot ser un pou d'individualitats, al contrari, ens ha de portar al lideratge del treball en comú.

El nostre univers immediat es troba en el respecte cap a la diversitat de sensibilitats que hi ha a la regió d'influència de Lleida capital. Allà on es confon l'orgullós ruralisme de Lleida i el dels pobles i les viles veïnes. El metropolitanisme de Lleida ha de mostrar-se sensiblement diferent al de d'altres ciutats majors. En aquest sentit, **Lleida ha de convertir-se per al seu entorn municipal immediat en un soci fidel que aporti seguretat, competència i estabilitat.** No podem veure l'objectiu d'una regió i d'una indústria ordenada, consolidada i altament vinculada al seu territori sense un diàleg franc i constructiu amb els que comparteixen les mateixes realitats productives i els mateixos desitjos de desenvolupament.

És imprescindible, doncs, **dotar-nos conjuntament d'un instrument territorialment transversal** que concreti totes les actuacions que ens uneixen i respecti, al mateix temps, totes aquelles que ens singularitzen.

Si ens situem en l'escenari exterior, en la nostra realitat més internacional, la visió, penso, no pot ser més encoratjadora. Ara és el moment de viure i aprofitar l'oportunitat de formar part d'una Europa molt propera, tant que és pròpiament casa nostra. Em refereixo a "l'Euro-regió Pirineus-Mediterrànea". Un territori format per les regions franceses del sud, els nostres veïns d'Aragó i les Illes Balears als que desitjem si sumi aviat el País Valencià.

Una població de més de 16 milions de persones, amb un desequilibri poblacional i de desenvolupament clar a favor del litoral i les grans àrees metropolitanes de Barcelona, Saragossa, Tolosa i Montpelier. **A l'interior es fa necessari un enclau bàsic que actui de contrafort, una gran àrea al centre que aglutini el sud de la Península i la Vall de l'Ebre.** Les nostres estratègies, interna i immediata s'uneixen ara a l'externa en un objectiu conseqüent, convertir-nos en el gran motor del centre.

Finalment, el gran món es fa present a Lleida i afecta la nostra quotidianitat, tant personal com empresarial. Els instruments per ser-hi presents, per intentar cercar la nostra oportunitat passen inevitablement pel **desenvolupament i l'accés a les grans xarxes**

telemàtiques d'una banda, i de l'altra, en disposar de les infraestructures més modernes i eficaces quant al desplaçament de les persones, les mercaderies i les idees.

A escala mundial no som grans productors de cap matèria en especial. Ara bé, **podem ser els grans productors de models i de projectes.** De **models d'harmonització entre la producció agrària, la seva transformació en aliments d'alt valor afegit, la comunió amb el medi ambient i la gestió dels dèficits d'aigua amb un repartiment equilibrat pels seus diferents usos,** com he dit abans.

De models de projectes que coordinen els diferents sectors de la nostra economia local, des del turístic fins al tecnològic i formatiu, tot i aprofitant una xarxa de comunicacions a l'altura dels nostres objectius.

Aquests són alguns dels eixos que ens poden aproximar a l'excel·lència industrial i empresarial. També constitueixen unes quantes raons que contesten als perquès d'un Parc Científic, Tecnològic i Agroalimentari a Gardeny, d'un aeroport de Lleida-Alguaire, d'un Palau de Congressos, d'una llotja agropecuària a Mercolleida moderna i pionera en serveis, d'una base intermodal ferroviària, d'un centre integral de promoció industrial i empresarial, d'un instrument de gestió metropolitana que exemplifiqui el diàleg entre el món urbà i el rural i tants altres projectes que es troben en execució o en cartera.

A tall de conclusió, voldria destacar sobremanera la necessitat de formar i enfortir una aliança estratègica de país: **construir Catalunya des de Lleida.**

El manifest de Vallbona que avui presentem en la seva edició com a llibre, no n'és només un exemple, n'és la voluntat inequívoca i manifesta de treballar en aquest sentit.